

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Sžak/5/2020
Identifikačné číslo spisu: 7019200901
Dátum vydania rozhodnutia: 30.06.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Igor Belko
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:7019200901.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a členov senátu Ing. JUDr. Miroslava Gavalca, PhD. a JUDr. Mariána Trenčana, v právnej veci sťažovateľky (pôv. žalobkyňa): U. H. Z., narodená XX.XX.XXXX, štátna príslušníčka: Iránska islamská republika, Pobytový tábor C. B. P., právne zastúpená JUDr. Viera Melková, právnička Slovenskej humanitnej rady, so sídlom Budyšínska 1, Bratislava, proti žalovanému: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Migračný úrad, Pivonková 6, 812 72 Bratislava, o správnej žalobe vo veciach azylu, o kasačnej sťažnosti proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 5SaZ/25/2019-66 zo dňa 27. februára 2020, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky mení rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 5SaZ/25/2019-66 zo dňa 27. februára 2020 tak, že rozhodnutie žalovaného ČAS: MU-PO-76-33/2019-Ž zo dňa 22. októbra 2019 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a na ďalšie konanie.

Sťažovateľke p r i z n á v a právo na úplnú náhradu trov konania voči žalovanému.

Najvyšší súd Slovenskej republiky návrh na priznanie odkladného účinku kasačnej sťažnosti z a m i e t a.

Odôvodnenie

I.

Konanie na správnom orgáne

1. Žalovaný rozhodnutím ČAS: MU-PO-76-33/2019-Ž zo dňa 22.10.2019 (ďalej len „preskúmané rozhodnutie“) podľa § 13 ods. 1 zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák. č. 480/2002 Z.z.“) neudelil sťažovateľke azyl a súčasne jej podľa § 13c a § 20 ods. 4 neposkytol doplnkovú ochranu.

2. V odôvodnení uviedol, že sťažovateľka bola vrátená zo Švédskeho kráľovstva na územie Slovenskej republiky na základe Dublinského nariadenia. Za účelom zdôvodnenia svojej žiadosti uviedla, že z krajiny pôvodu vycestovala legálnym spôsobom na vlastný cestovný pas s platnými slovenskými vízami.

Cestovný pas si vybavila v Teheráne bez problémov. O udelenie azylu sa rozhodla požiadať z dôvodu, že na územie SR bola vrátená zo Švédska, kde chcela zostať žiť. Irán opustila preto, že sa jej tam ťažko žilo, bola rozvedená, bez manžela a nič ju tam nedržalo. Jej deti majú vlastný život a chcela odísť do Švédska, ktoré miluje a kde už v minulosti žila. Vo Švédsku oficiálne konvertovala na kresťanstvo a bola pokrstená švédskou cirkvou, ktorá patrí medzi protestantské. Sama však uvádza, že je rímsko-katolíckeho vierovyznania. Ako však uvádza, nie je pre ňu podstatná cirkev, ale podstatné je, že miluje Ježiša a je kresťankou. Ku kresťanstvu inklinovala už v Iráne, kde sa modlila a vnútorne kresťanstvo vyznávala. Nie sú pre ňu podstatné žiadne verejné prejavy náboženstva, ale podstatné je žiť ako kresťanka a nie sa verejne prejavovať a dôležité je pre ňu cítiť vieru vnútorne. Kvôli kresťanstvu v Iráne nikdy žiadny problém nemala a ani neuviedla žiadne konkrétne obavy v súvislosti s jej konvertovaním. Iné dôvody žiadosti neuviedla, pričom predložila fotokópiu potvrdenia o krste švédskou cirkvou z 18.03.2018.

3. Žalovaný dospel k záveru, že sťažovateľka nespĺnila zákonom stanovené podmienky pre udelenie azylu, najmä z týchto dôvodov

- z výpovede sťažovateľky je zrejmé, že v krajine pôvodu nikdy nečelila absolútne žiadnym problémom zo strany štátu, či neštátnych pôvodcov;
- objektívne nebola nikdy vystavená žiadnemu prenasledovaniu zo strany štátu, či neštátnych zložiek pred vycestovaním z krajiny pôvodu, čo potvrdila;
- krajinu pôvodu opustila dobrovoľne a legálne na svoj vlastný platný cestovný doklad, nakoľko sa chcela dostať do Švédska, kde v minulosti žila;
- orgány štátu, z ktorého sťažovateľka pochádza, sa nemali ako dozvedieť o jej konvertovaní a žalovaný neposkytuje žiadne údaje o žiadateľoch krajinám z ktorých pochádzajú a ktoré je možné potencionálne považovať za pôvodcov prenasledovania;
- v Iráne v poslednom období nedošlo k žiadnym zásadným udalostiam a zmenám počas jej neprítomnosti, ktoré by mali vplyv na posúdenie jej žiadosti o medzinárodnú ochranu;
- skutočnosť, že sťažovateľka počas azylového konania v marci 2019 vo Švédsku oficiálne konvertovala na kresťanskú vieru neznamená, že v jej prípade boli automaticky splnené podmienky pre udelenie azylu alebo že sa automaticky stáva utečencom „sur place“;
- sťažovateľka uviedla, že konvertovanie bolo iba vrcholom zmeny náboženstva, nakoľko v Iráne diskretné praktizovala náboženstvo už niekoľko rokov a bez akýchkoľvek problémov, prežíva ho vnútorne a necíti potrebu verejnej prezentácie, preto v jej prípade absolútne nie je podstatné, či krstom samotné konvertovanie naplnila alebo nenaplnila;
- materiály, ktoré žalovaný zabezpečil potvrdzujú, že kresťania, ktorí v Iráne praktizujú náboženstvo diskretným spôsobom tak, ako to robila a aj v budúcnosti chce robiť sťažovateľka, nečelia z dôvodu konvertovania žiadnym problémom;
- je nevyhnutné posúdiť dve otázky:
 - o či motívom jej konvertovania bolo skutočné a úprimné vnútorné presvedčenie
 - akt konvertovania bol potvrdený krstom a je nespochybniteľný;
 - jej presvedčenie byť kresťankou sa javí ako úprimné;
 - jej prežívanie kresťanstva jej postačuje a nepotrebuje inštitucionálne zakotvenie v nejakej cirkvi, najmä keď sama nemá poriadnu a ucelenú predstavu, aké sú rozdiely medzi rôznymi prúdmi kresťanstva, čo ju ani nijako nezaujíma;
 - primárnym dôvodom na odchod z Iránu nebola snaha o konvertovanie a náboženské dôvody, ale bola ním snaha dostať sa do Švédska, kde v minulosti žila a ktoré je jej „milovanou“ krajinou;
- o či konvertovanie sťažovateľky v jej prípade bude viesť k prenasledovaniu v prípade návratu do krajiny pôvodu
 - sťažovateľka osobne neuviedla žiadne dôvody, že by jej konvertovanie viedlo k prenasledovaniu;
 - v zmysle informácií o Iráne možno jednoznačne vyvodiť záver, že moslimovia v Iráne, ktorí prestúpili na kresťanstvo, sú vystavení riziku iba vtedy, ak verejným praktizovaním svojej viery vzbudia pozornosť štátnych orgánov, čo v prípade sťažovateľky nenastalo a z vyhodnotenia jej výpovede ani to nie je reálne, nakoľko sama nepredpokladá, že by svoju vieru prezentovala nejako verejne a úrady sa sústreďujú predovšetkým na lídrov a organizátorov cirkví;
 - zatýkaní sú predovšetkým kresťania, ktorí sú aktívni vo svojej viere (pastori a učitelia zodpovední za

ostatných);

- podľa rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) č. 60342/16 zo dňa 19.12.2017 v prípade A. proti Švajčiarsku, konvertiti, ktorí nevzbudili pozornosť iránskych úradov a to aj z iných dôvodov, než z dôvodu konverzie a ktorí diskkrétne praktizovali svoju vieru, sa nestretávajú so skutočným rizikom zlého zaobchádzania po návrate. Žiadatelia o azyl, ktorí prešli na kresťanstvo v zahraničí, majú v prípade vyhostenia do Iránu reálne riziko zlého zaobchádzania v zmysle článku 3 Európskeho dohovoru o ľudských právach vtedy, ak prejavia svoju vieru spôsobom, ktorý by iránske orgány považovali za hrozbu. Teda to vyžaduje určitý stupeň informovanosti verejnosti, netýka sa to však bežných členov cirkví, ktorí diskkrétne praktizujú svoju vieru a ktorí sa nedostali do pozornosti úradov aj z iných dôvodov;
- podľa rozsudku Súdneho dvora EÚ z 05.09.2019 v spojených veciach C-71/11 a C-99/11 obava žiadateľa z prenasledovania je oprávnená vtedy, ak príslušné orgány s ohľadom na osobnú situáciu žiadateľa zastávajú názor, že je dôvodné sa domnievať, že po jeho návrate do krajiny pôvodu bude vykonávať náboženské úkony, ktoré ho vystavia skutočnému riziku prenasledovania. Pri individuálnom posudzovaní žiadosti o získanie postavenia utečenca uvedené orgány od žiadateľa nemôže odôvodnene požadovať, aby sa týchto svojich náboženských úkonov vzdal;
- žalovaný nepožaduje aby sa sťažovateľka od svojich náboženských úkonov po návrate do krajiny vzdala, svoju vieru môže vykonávať presne tak, ako doteraz, teda diskrétnym spôsobom bez akýchkoľvek problémov;
- vo svojich výpovediach sťažovateľka uviedla, že verejné prejavovanie viery nie je pre ňu podstatné a že nemá ambíciu vyznávať svoju vieru verejným spôsobom, jej rodina o jej náboženstve vie a v prípade ostatných nie je potrebné na to upozorňovať;
- neexistujú žiadne konkrétne dôvody domnievať sa, že dokonaná konverzia na kresťanstvo mimo jej krajiny pôvodu by viedla k zvýšenému riziku prenasledovania v prípade návratu;
- nemožno predpokladať, že by vzbudila pozornosť iránskych orgánov z iných dôvodov;
- ani jej rodina v súvislosti s jej (sťažovateľkinou) konverziou, nečelí žiadnym problémom, ani záujmu iránskych orgánov;
- odpadlivosť a konvertovanie z islamu nie sú v iránskom trestnom zákonníku zakotvené ako trestné činy a pre odsúdenie odpadlíkov nie je stanovený žiaden konkrétny trest;
- za posledných 10 rokov nebol vydaný trest smrti za konvertovanie;
- úrady neohlasujú prípady proti konvertovaným a nikto v Iráne nebol zatknutý výlučne kvôli konvertovaniu;
- posledný prípad vykonaného trestu smrti za odpadlivosť sa vyskytol v roku 1990;
- odpadlivosť a konvertovanie môžu byť trestané ako zločin na základe širšieho výkladu ústavy odvolávajúcej sa na islamské právo, pričom sú často stíhané na základe inej skutkovej podstaty, najčastejšie za konanie proti Bohu a ohrozenie národnej bezpečnosti;
- podľa správy Land info z 29.11.2017, je veľmi zriedkavé, že by boli vznesené formy obvinenia za odpadlivosť a v prípadoch, keď boli vznesené, tieto vyvolali masívnu medzinárodnú kritiku, čo predstavovalo výzvu pre iránske orgány;
- Medzinárodná kampaň za ľudské práva v Iráne preukázala, že od roku 1979 existujú tri zdokumentované prípady, keď boli kresťania obvinení z odpadnutia;
- zákon síce zakazuje občanom oficiálne konvertovať z islamu na iné náboženstvo, aj napriek tomu je konvertovanie rôznymi neformálnymi spôsobmi v Iráne bežným javom;
- vo výročnej správe za rok 2018 organizácia Human Rights Watch napísala, že bolo známych 37 prípadov kresťanských konvertitov, ktorí boli uväznení za misionársku prácu;
- Amnesty International v správe za rok 2018 uviedla, že kresťania, vrátane konvertitov, naďalej čelili obťažovaniu, svojvoľnému zatýkaniu a zadržiavaniu, ako i prísny trestom odňatia slobody;
- Iránsky režim vyvíja tlak predovšetkým na aktívnych kresťanov, ktorí sú zatknutí za účasť na domácich kostoloch alebo za evanjelizačné aktivity;
- činy a aktivita konvertitov a miera, do akej je ich konverzia viditeľná potom určia, či by mohli alebo nemohli byť v skutočnom ohrození;
- tí, ktorí sa vrátia a v zahraničí konvertovali a aktívne neusilujú ovplyvňovať ostatných aby konvertovali na kresťanstvo a považujú náboženstvo za osobnú záležitosť a ktorí sa nebudú snažiť verejne prejavovať svoju vieru, budú pravdepodobne schopní pokračovať v diskrétnom praktizovaní kresťanstva;

4. Vo vzťahu k neudeleniu doplnkovej ochrany žalovaný najmä uviedol, že proti sťažovateľke nebolo vedené trestné konanie, nebola väznená, zatknutá alebo zadržaná. Nevykonávala žiadnu činnosť, pre ktorú by v prípade jej návratu jej hrozilo vážne bezprávie v podobe uloženia, trestu smrti alebo jeho výkonu, preto v prípade návratu do krajiny pôvodu možno reálnu hrozbu vážneho bezprávia v podobe uloženia trestu smrti alebo jeho výkonu vylúčiť. Konvertovanie nie je podľa iránskeho trestného práva ako také stíhateľné samo osebe a neznamená, že by jej v prípade návratu do krajiny pôvodu hrozil trest smrti. Žiaden z vykonaných trestov smrti nesúvisel s odpadlivosťou alebo konvertovaním, pričom tento fakt dokumentujú aj údaje organizácie „Iránske dokumentačné centrum pre ľudské práva (nezisková organizácia so sídlom v USA), Amnesty International, Human Rights Watch, Medzinárodná federácia pre ľudské práva (International Federation for Human Rights - FIDH), či Svetová organizácia proti mučeniu (World Organisation against Torture - ONCT).

5. Pokiaľ sa týka činnosti, ktorá by viedla oficiálne orgány k neprimeraným opatreniam voči osobe sťažovateľky vo forme mučenia, neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania žalovaný uviedol, že z výpovede sťažovateľky vyplýva, že v minulosti nebola zo strany iránskych štátnych orgánov, ani neštátnych aktérov vystavená mučeniu alebo neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu a nevykonávala a ani v súčasnosti nevykonáva žiadnu činnosť, ktorá by viedla oficiálne iránske orgány k neprimeraným opatreniam voči jej osobe v prípade návratu. Na základe relevantných informácií o krajine pôvodu v súvislosti so situáciou iránskych konvertitov možno takéto opatrenia zo strany štátu voči jej osobe vylúčiť. Nemožno očakávať, že by po svojom návrate z dôvodu svojho konvertovania a z hľadiska ďalšej manifestácie svojho vierovyznania, či aktívnej účasti na náboženskom živote mala vzbudiť akúkoľvek pozornosť iránskych orgánov. Dané podčiarkuje aj miera diskretnosti, ktorú sama vo vzťahu k rodine a k okoliu v krajine svojho pôvodu zachováva. Pozornosť iránskych úradov nevzbudila ani v minulosti, čo na základe dostupných informácií znamená, že by nemala byť záujmovou osobou, na ktorú by sa mala sústrediť akákoľvek pozornosť, pričom z Iránu vycestovala legálne s platným cestovným pasom.

6. Vzhľadom na vyhodnotenú bezpečnostnú situáciu žalovaný vyhodnotil, že možno vylúčiť reálnu hrozbu vážneho bezprávia v podobe vážneho a individuálneho ohrozenia života alebo nedotknuteľnosti osoby z dôvodu svojvoľného násillia, počas medzinárodného alebo vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu.

II.

Konanie na Krajskom súde

7. Sťažovateľka podala proti preskúmanému rozhodnutiu i o neudelení azylu na Krajský súd v Košiciach správnu žalobu vo veci azylu podľa Štvrtej hlavy Tretej časti zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p."), nesprávne právne posúdenie veci a to, že skutkový stav, ktorý vzal orgán verejnej správy za základ napadnutého rozhodnutia, je v rozpore s administratívnym spisom.

8. Najmä uviedla, že

- prenasledovanie z náboženských dôvodov môže mať rôzne formy, napríklad zákaz členstva v náboženskej komunite, zákaz uctievania na verejnosti alebo v súkromí alebo vážne diskriminačné opatrenia namierené voči osobám praktizujúcim svoju vieru alebo voči jednotlivým náboženským komunitám;
- jednotlivec by nemal byť nútený k skrývaniu, či zmene svojho presvedčenia, aby sa vyhol prenasledovaniu;
- žalovaný sa zameral výlučne na informácie v neprospech sťažovateľky, pričom tieto informácie boli účelovo vyhodnotené;
- žalovaný odignoroval informácie o krajine pôvodu, ktoré sám zhromaždil pod č. MU-ODZS-2018/000078-004;
- z informácií uvedených v preskúmanom rozhodnutí vyplýva, že odpadlivosť a konvertovanie je postihované v krajine pôvodu;

- hrozba vážneho bezprávia sa posudzuje na základe informácií dostupných v čase rozhodovania s výhľadom do budúcnosti;
- skutočnosť, že pred odchodom z krajiny pôvodu žiadateľ o medzinárodnú ochranu nebol subjektom vážneho bezprávia ešte neznamená, že reálne nebezpečenstvo vážneho bezprávia v budúcnosti nehrozí;
- na základe zhromaždených informácií o krajine pôvodu nemožno vylúčiť, že by sťažovateľka bola vážnemu bezpráviu vystavená.

9. Krajský súd v Košiciach v konaní podľa ust. § 207 a nasl. S.s.p. pri neformálnom posudzovaní žaloby (§ 206 ods. 3 S.s.p.) dospel k záveru o tom, že správnu žalobu je potrebné zamietnuť uvádzajúc, že

- ak žalovaný posúdil žiadosť sťažovateľky v intenciách ňou uvádzaných dôvodov, postupoval správne a zákonne, pričom za týmto účelom vyhľadal a do spisu založil relevantné správy, ktoré reagovali na ňou tvrdené skutočnosti;
- žalobkyňa vôbec neuvádzala ani v konaní pred správnym orgánom, ani v súdnom konaní, žiadnu takúto skutočnosť, že by bola prenasledovaná z náboženských dôvodov v krajine pôvodu, avšak z jej výpovede možno vyvodiť, že mala obavu z návratu do krajiny pôvodu z dôvodu udeľovania trestu smrti konvertitom;
- žalovaný v preskúvanom rozhodnutí nijako nespochybňuje, že sťažovateľka je kresťankou; sťažovateľka v Iráne dlhodobo inklinovala ku kresťanstvu a diskkrétne ho vyznávala, pričom takéto prežívanie kresťanstva jej postačovalo a nepotrebovala nejaké inštitucionálne zakotvenie v nejakej cirkvi, najmä keď sama nemá poriadnu a ucelenú predstavu aké sú rozdiely medzi rôznymi prúdmi kresťanstva, o čo sa ani nijako nezaujímal. Možno sa stotožniť s tvrdením žalovaného, že primárnym dôvodom jej odchodu z Iránu nebola snaha o konvertovanie a náboženské dôvody, ale bola ním snaha dostať sa do Švédska, kde v minulosti žila;
- faktor prenasledovania alebo jeho hrozby nebol naplnený;
- žalovaný sa podrobne zaoberal dôvodmi žiadosti o udelenie azylu;
- je zrejmé, z akých dôkazných prostriedkov žalovaný pri svojom rozhodovaní vychádzal, pričom krajský súd dospel k záveru, že žalovaný riadne vyhodnotil dokazovanie, ktoré vyústilo v riadne zistený skutkový stav, z ktorého žalovaný vychádzal pri svojom rozhodovaní;
- nič nenasvedčuje tomu, žeby obava sťažovateľky z návratu do krajiny pôvodu bola opodstatnená, nakoľko neexistujú žiadne dôvody domnievať sa, žeby v prípade jej návratu do krajiny pôvodu bola vystavená reálnej hrozbe vážneho bezprávia;
- sťažovateľka potvrdila, že tak, ako pred odchodom z krajiny pôvodu, bude svoju vieru vyznávať v súkromí ako doposiaľ, nemala v úmysle sa angažovať verejne, pričom zo správ zabezpečených žalovaným vyplýva, že iba tí, ktorí svoju vieru vyznávajú verejne, a hlavne čelní predstavitelia náboženských obcí, sú vystavení perzekúcii;
- sťažovateľka nie je zorientovaná v spleti kresťanských cirkví, čo však žalovaný, ani krajský súd nepovažuje za skutočnosť svedčiacu v jej neprospech, avšak dané potvrdzuje jej tvrdenia, že pre ňu je podstatná jej viera a nie cirkev a stav jej vnútorného precit'ovania kresťanstva a nie sú pre ňu podstatné verejné prejavy jej náboženstva;
- na posudzovaný prípad je aplikovateľný rozsudok ESLP vo veci A v. Švajčiarsko (č. 60342/16 zo dňa 19.12.2017), na ktorý vo svojom odôvodnení poukazuje aj žalovaný;
- sťažovateľka kresťanské náboženstvo vyznávala v tichosti ešte pred príchodom do Európy, nemá v úmysle vykonávať žiadne aktivity v hierarchii v cirkvi (ani doma, ani na Slovensku), naďalej chce svoju vieru vyznávať v tichosti a v súkromí;
- vyššie uvedené nie je v protiklade s tým, že v súčasnosti navštevuje kostol a zúčastňuje sa náboženských aktivít v rámci obce, kde navštevuje farnosť;
- s poukazom na takto samotnou žalobkyňou deklarovaný postoj možno analogicky použiť na posúdenie jej prípadu rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Sž/3/2010 zo dňa 02.10.2010, v ktorom zaujal stanovisko, podľa ktorého „Samotná existencia navrhovateľových politických názorov, odlišných od vládnych, nie je sama o sebe dostatočným dôvodom na udelenie azylu, pretože navrhovateľ nepreukázal, že má dôvod sa obávať prenasledovania za svoje politické názory. Tieto v konaní pred odporcom rovnako ani v konaní pred súdom totiž nešpecifikoval. Keďže nebola splnená podmienka poznania jeho politických názorov zo strany štátnych orgánov v krajine jeho pôvodu, pretože v prípade navrhovateľa tieto neboli verejne proklamované, nebolo možné za daných okolností sa domnievať, že

došlo k prenasledovaniu navrhovateľa za politické názory zo strany štátnych orgánov". V posudzovanom prípade teda zo strany štátnych orgánov v krajine pôvodu nedošlo k verejnému proklamovaniu vierovyznania sťažovateľky, preto nemožno ani predpokladať, žeby sťažovateľke po jej návrate do krajiny pôvodu hrozilo prenasledovanie;

- z týchto materiálov, ktoré žalovaný vyhľadal vyplýva, že odpadlivosť a konvertovanie z islamu nie sú v iránskom trestnom zákonníku zakotvené ako trestné činy a pre odsúdenie odpadlíkov nie je stanovený žiaden konkrétny trest;
- žalovaný preukázal, že trest smrti z dôvodu odpadlivosť, t.j. aj konvertovania, nebol v krajine pôvodu v poslednom období udelený, aj keď vzhľadom na rozsiahlu diskrečnú právomoc súdu, sú prípady tvrdých trestov, avšak aj oslobodzujúcich trestov, v závislosti od toho, akému sudcovi je vec pridelená;
- zákon výslovne neukladá povinnosť správneho orgánu uviesť do výroku negatívne rozhodnutie o neudelení azylu z humanitných dôvodov a keďže nejde o nárok, o ktorom musí rozhodnúť správny orgán ex lege, ale o výsledok správneho uváženia správneho orgánu, nie je možné žalovanému vyčítať, že sťažovateľke azyl z humanitných dôvodov neudelil;
- požiadavka na udelenie azylu z humanitných dôvodov bola prednesená až na pojednávaní konanom dňa 27.02.2020, pričom v priebehu správneho konania sťažovateľka, ani jej zástupca, v konaní pred žalovaným danú požiadavku pred vydaním preskúmaného rozhodnutia nevzniesli;
- z vyššie uvedených dôvodov sa žalovaný požiadavkou udelenia azylu z humanitných dôvodov nemohol zaoberať a nebol teda povinný daným smerom viesť svoju správnu úvahu.

10. Záverom krajský súd vyhodnotil požiadavku sťažovateľky, aby bola posudzovaná ako zraniteľná osoba (keďže psychiatrické vyšetrenia preukazujú, že trpí labilnou afektivitou, má depresívne rozlady, panické záchvaty v anamnéze, flashbacky a trpí predčasným prebúdzaním). Žalovaný k danému uviedol, že ostatné lekárske správy potvrdzujú, že u sťažovateľky zabrala medikamentózna liečba. Dané potvrdzuje aj samotná výpoveď sťažovateľky, ktorá počas svojej výpovede dané problémy vôbec neuviedla, ani nespomenula a ohľadne otázky (zo strany svojej právnej zástupkyne), týkajúcej sa jej zdravotného stavu uviedla, že jej zdravotný stav je dobrý. Preto krajský súd dospel k záveru, že daná námietka nie je dôvodná.

III.

Konanie na kasačnom súde

A)

11. Proti rozsudku krajského súdu sťažovateľka v zákonnej lehote podala kasačnú sťažnosť z dôvodu podľa § 440 ods. 1 písm. g) S.s.p., t.j. krajský súd v konaní porušil zákon tým, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci.

12. Sťažovateľka v nasledujúcich sťažnostných bodoch v súlade s § 445 ods. 1 písm. c) S.s.p. najmä uviedla, že

- z informácií zabezpečených žalovaným vyplýva, že odpadlivosť v islame sa rovná vlastizrade a má tiež negatívny vplyv na moslimskú spoločnosť, preto islam predpísal tvrdý trest osobe páchajúcej odpadlivosť (smrť);
- v júni 2018 vydala Schweizerische Flüchtlingshilfe SFH správu o konvertitoch v Iráne, ktorá dospela k záveru že osoby, ktoré konvertovali na kresťanstvo, sú často obžalované zo zločinov politickej povahy alebo zo zločinov proti štátnej bezpečnosti;
- Ministerstvo zahraničných vecí USA v správe o dodržiavaní ľudských práv v Iráne za rok 2018 uviedlo že úrady naďalej vykonávali popravy za trestné činy, ktoré nespĺňajú medzinárodný právny štandard najzávažnejších trestných činov, medzi ktorými sú podľa zdroja aj fisdar fil-arz (korupcia na zemi, vrátane odpadlivosť alebo kacírstva);
- Správa austrálskeho Ministerstva zahraničných vecí a obchodu z júna 2018, uvádza, že podľa iránskeho práva môže byť moslim, ktorý opustí svoju vieru, alebo konvertuje na iné náboženstvo, obvinený z odpadlivosť, pričom väčšina islamských sudcov v Iráne súhlasí, že odpadlivosť by malo byť zločinom trestaným trestom smrti. Úrady používajú náboženské obvinenia (ako je urážka islamu) voči rôznorodej skupine jednotlivcov. V posledných rokoch táto skupina zahrnuje šiitských členov

reformného hnutia, rodených moslimov konvertovaných na kresťanstvo a podobne;

- v marci 2017 Najvyšší súd potvrdil rozhodnutie trestného súdu v Araku, ktoré odsúdilo 21 ročného muža na trest smrti za odpadlivosť;
- Rakúske centrum pre informácie o krajine, výskum a dokumentáciu o azyle (ACCORO) v kompilácii informácií o krajine pôvodu Irán z júla 2018 spresňuje, že odpadlivosť je trestným zločinom podľa šarie, ktorú uplatňujú iránske súdy;
- podľa správy Spolkového úradu pre migráciu a utečencov z 25. februára 2019 bolo v meste Rasht zatknutých šesť ľudí za konverziu z islamu na kresťanstvo;
- podľa výročnej správy organizácie Human Rights Watch za rok 2018 je známych 37 prípadov kresťanských konvertitov, ktorí boli uväznení za misionársku prácu;
- z informácií o krajine pôvodu, citovaných v kasačnej sťažnosti vyplýva, že sa krajský súd a žalovaný dôvodu nezaoberali a nesprávne právne posúdili reálnu hrozbu trestu, resp. trestného stíhania sťažovateľky, aj napriek tomu, že v konaní bolo preukázané, že v Iráne platí svojvôľa súdov a sťažovateľka bude v prípade vrátenia do krajiny pôvodu vystavená reálnemu riziku prenasledovania jednak za konvertovanie na kresťanskú vieru a zároveň aj za praktizovanie svojej viery minimálne spôsobom takým ako to robila vo Švédsku a aj na Slovensku, teda verejne;
- krajský súd a žalovaný nesprávne právne posúdili vec z toho dôvodu, že sa nevysporiadali s výpoveďami sťažovateľky a dôkazmi zabezpečenými sťažovateľkou do konania, podľa ktorých vyznáva svoje náboženstvo nielen vnútorne a diskrétno, ale práve naopak sa po tejto stránke prezentuje verejne zverejňovaním fotografií a videí zo svojej účasti na bohoslužbách, resp. na stretnutiach kresťanskej komunity, či už vo Švédsku alebo na Slovensku a zverejňovaním rozličných kresťanských obrázkov na svojom facebookovom účte, prehlbovaním si svojich vedomostí o kresťanskej viere formou návštev farnosti a diskusií o otázkach kresťanstva s miestnym správcom farnosti v Opatovskej Novej Vsi, pravidelnou návštevou kostolov, zúčastňovaním sa náboženských obradov a oficiálnych bohoslužieb a stretávaním sa s kresťanskou komunitou;
- na pojednávaní pred krajským súdom sťažovateľka vypovedala, že vo Švédsku osobne pozvala ďalších 6 ľudí na konvertovanie na kresťanstvo, čím v plnej miere naplnila znaky skutkovej podstaty trestného činu nahováranie na odpadlivosť;
- vzhľadom na sťažovateľkine faktické správanie sa ohľadom spôsobu praktizovania svojho náboženstva, neprichádza do úvahy možnosť pochybovať o skutočnej vôli sťažovateľky prejavovať svoju vieru verejne a nie len v súkromí a diskrétno, ako to tvrdí žalovaný;
- nie je jasné, ako si môže byť žalovaný istý, že v Iráne sa o sťažovateľkinom konvertovaní nemôžu dozvedieť;
- krajský súd nesprávne právne posúdil, resp. sa nevysporiadal so skutočnosťou uvádzanou sťažovateľkou na pojednávaní konanom pred správnym súdom a to, že niektorí členovia jej rodiny sú príslušníkmi štátnych bezpečnostných zložiek;
- žalovaný ani krajský súd nevzali do úvahy obavy z náboženského prenasledovania prejavene sťažovateľkou na pohovoroch so žalovaným;
- krajský súd a žalovaný nesprávne právne posúdili vec z toho dôvodu, že nevzali do úvahy skutočnosť, že sťažovateľka splňa podmienky, aby mohla byť kvalifikovaná ako utečienka "sur place";
- v návrhu na priznanie odkladného účinku sťažovateľka uviedla, že je možné vzhľadom na jej zdravotný/psychický stav považovať ju za traumatizovanú osobu, a preto jej návrat do Iránu by mohol predstavovať značné psychické útrapy, ktoré sú uvedené v Nariadení ministra vnútra SR Č. 34 z 21.01.2014 o postupe migračného úradu MV SR pri vykonávaní zákona o azyle ako jeden z aspektov na udelenie azylu z humanitných dôvodov.

13. Záverom navrhla, aby kasačný súd napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil tak, že preskúmané rozhodnutie zrušuje a vec vracia žalovanému na ďalšie konanie. Zároveň navrhla, aby kasačný súd priznal kasačnej sťažnosti odkladný účinok.

B)

14. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti okrem stručného zhrnutia prípadu sťažovateľky uviedol, že

- vychádzal z výpovede sťažovateľky, ktorá sama uviedla, že v krajine pôvodu žiadne problémy kvôli

kresťanskému vierovyznaniu nemala, pričom neuviedla ani žiadne konkrétne obavy súvisiace s jej konvertovaním na kresťanstvo;

- kresťania, praktizujúci náboženstvo diskretným spôsobom, ako to robila aj sťažovateľka, ktorá uviedla, že tak chce robiť aj v budúcnosti nečelia z dôvodu konvertovania žiadnym problémom;

- sťažovateľka uviedla, že v jej prípade nie sú podstatné žiadne verejné prejavy; pričom je dôležité cítiť vieru vnútorne;

- Irán je krajinou, kde v súčasnosti dochádza k uvoľneniu prísnych pravidiel v oblasti náboženstva, o čom svedčia správy, na ktoré bolo poukázané aj v preskúmanom rozhodnutí;

- udelenie azylu podľa § 9 zák. č. 480/2002 Z.z. závisí iba od uváženia správneho orgánu;

- sťažovateľka o udelenie azylu z humanitných dôvodov nežiadala, preto sa žalovaný touto požiadavkou nezaoberal, pričom nepredložila žiadne také dôkazy, ktoré by vyžadovali žiadosť v merite veci znovu prehodnotiť.

15. Záverom navrhol, aby kasačný súd kasačnú sťažnosť zamietol a nepriznal jej odkladný účinok.

III.

Právny názor kasačného súdu

16. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S.s.p.) predovšetkým postupom podľa § 452 ods. 1 v spojení s § 439 S.s.p. preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a z toho vyplývajúce možné dôvody jej odmietnutia. Po zistení, že kasačnú sťažnosť podala sťažovateľka v lehote včas (§ 443 ods. 1 S.s.p.) s prihliadnutím na neformálnosť posudzovania kasačnej sťažnosti (§ 453 ods. 2 v spojení s § 206 ods. 3 S.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu, a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru o tom, že kasačná sťažnosť je dôvodná a preto napadnutý rozsudok krajského súdu postupom podľa § 462 ods. 2 S.s.p. zmenil tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.,

17. Rozhodol v lehote vymedzenej v ustanovení § 458 ods. 1 S.s.p. bez nariadenia pojednávania (§ 455 S.s.p.) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 30. júna 2020 (§ 137 ods. 4 v spojení s § 452 ods. 1 S.s.p.).

18. Z obsahu napadnutého rozhodnutia vyplýva, že žalovaný konvertovanie sťažovateľky na kresťanskú vieru (o ktorom bol žalovanému predložený krstný list zo Švédskeho kráľovstva) primárne vyhodnotil ako úprimné. Aj napriek určitým medzerám vo vedomostiach o jednotlivých prúdoch kresťanského náboženstva žalovaný uznal túto skutočnosť, z hľadiska posúdenia žiadosti o azyl, ako úprimnú zmenu vierovyznania sťažovateľky, preto sa v ďalšej časti preskúmaného rozhodnutia zameral na posúdenie podmienok života kresťanov v krajine pôvodu sťažovateľky, najmä osôb ktoré konvertovali na kresťanstvo, ako aj spôsob, akým sťažovateľka svoju novú vieru praktizuje.

19. Žalovaný svoj pri osvojení si záveru o neopodstatnenosti obáv sťažovateľky z prenasledovania v prípade návratu do krajiny pôvodu vychádzal z obsahu pohovorov so sťažovateľkou a zdôraznil, že táto verejne nepraktizuje svoju vieru, verejné prejavy viery ani nepovažuje za dôležité, nakoľko je pre ňu podstatným to, čo pociťuje vo svojom vnútri, a teda svoju vieru plánuje praktizovať v súkromí. Rovnako dodal, že sťažovateľka nie je rizikovou osobou, ktorá by obracala na inú vieru ostatných, resp. by mala ambíciu zapájať sa do komunit, resp. viesť ich. Sťažovateľka žalovanému vytýkala nesprávnosť týchto záverov, nakoľko v konaní mala dostatočným spôsobom preukázať, že svoju vieru praktizuje verejne, zverejňuje informácie o svojej viere a mieni tak robiť aj naďalej.

20. Kasačný súd považoval tento sťažnostný bod za dôvodný. Z obsahu administratívneho spisu mal za preukázané, že žalovaný vykonal so sťažovateľkou celkovo dva pohovory v dňoch 22.05.2019 a 01.10.2019. Z týchto síce vyplýva, že sťažovateľka v Iráne praktizovala náboženstvo iba vnútorne, avšak túto skutočnosť je potrebné posudzovať v kontexte odpovede, v zmysle ktorej sťažovateľka

uviedla: „Tam sa nedá otvorene modliť, a ani som nemohla chodiť do kostola.“ Z ďalších odpovedí vyplynulo, že sťažovateľka svoju vieru praktizovala najmä návštevou kostolov vo Švédskom kráľovstve (počas jej pobytov v krajine v minulosti ako aj počas azylového konania, čo následne viedlo k oficiálnemu prijatiu kresťanstva krstom) ako aj v Slovenskej republike, pričom nespochybnila, že pre ňu nie sú podstatné vonkajšie prejavy viery, ale jej vnútorné prežitie „...idem do domu Boha - Ježiša, tam sa cítim dobre... chcem byť medzi ľuďmi, je to lepšie, ale je dôležité cítiť vieru vnútorne...“.

21. Z obsahu výpovede sťažovateľky vyplynulo, že sťažovateľka pôvodne praktizovala islam, keď ako vydatá žena, podriaďujúc svojmu okoliu sa zúčastňovala náboženských obradov, prípadne sa zúčastnila ojedinelých udalostí ako sú pohreby; od detstva (po návšteve kresťanskej svadby u susedov Arménov a neskôr po stretnutiach so spolužiačkou Arménkou a návštevách v ich domácnosti) inklinovala ku kresťanom a kresťanskej viere. V súvislosti s jej vierou nemala v krajine pôvodu nejaké vážne problémy, avšak ako uviedla, cítila, že ľudia ju podozrievali, že je kresťanka (a „keďže nemala manžela v Iráne chlapi jej dávali kadejaké návrhy, ponuky, narážky, čo ju urážalo“). Jej vzťah k novému náboženstvu vyvrcholil prijatím krstu vo Švédskom kráľovstve v roku 2019, pričom už predtým vieru verejne praktizovala, aj v spoločnosti s ďalšími žiadateľmi o udelenie azylu. Vo verejnom praktizovaní viery pokračovala aj na území Slovenskej republiky. Kasačný súd sa stotožnil s argumentom sťažovateľky, v zmysle ktorého sú pre ňu dôležitými verejné prejavy viery. Aj keď z jej výpovede nepochybne vyplýva, že najpodstatnejším je pre sťažovateľku vnútorné precítenie viery, je zjavné (z jej konania ako aj vyjadrení), že rovnako je pre ňu dôležitým verejné praktizovanie viery, spočívajúce najmä v účasti na verejných obradoch, prípadne stretávanie sa/ členstvo v komunite (kasačný súd vychádzal aj z obsahu potvrdenia farnosti v C. B. P. zo dňa 21.01.2020 - č. l. 36) a prehlbovanie poznatkov o náboženstve. Výpoveď sťažovateľky o dôležitosti vnútorných pocitov, nemožno vykladať izolovane od ostatných skutočností, ktoré vyšli v konaní najavo. Je zjavné, že sťažovateľka, tak ako to uviedla napr. na pojednávaní pred krajským súdom, v prípade návratu do krajiny pôvodu síce nebude verejne praktizovať vieru, avšak z dôvodu obáv z prenasledovania, resp. kvôli presvedčeniu, že bude uväznená a vystavená riziku trestu smrti pre zmenu vierovyznania. Podľa názoru kasačného súdu tak žalovaný nesprávne interpretoval výpoveď sťažovateľky, s čím sa v podstate stotožnil ak krajský súd.

22. Obdobného pochybenia sa dopustil takisto pokiaľ konštatoval, že sťažovateľka neuviedla žiadne obavy, že by jej konvertovanie viedlo k prenasledovaniu, keď počas vstupného pohovoru (č. l. 24 administratívneho spisu) viackrát vyjadrila svoje obavy z návratu do Iránu práve z dôvodu konvertovania.

23. V tejto súvislosti kasačný súd poukazuje na to, že úroveň dôkazov v konaní o azyle, potrebná na zistenie podstatných skutočností je relatívne nízka - primeraná miera pravdepodobnosti - a musí sa brať do úvahy počas celého procesu. Je to tak z dôvodu možných nepriaznivých následkov v prípade nesprávneho rozhodnutia. Navyše žiadateľ o azyl pravdepodobne nemôže spracovať a prepravovať dôkazy z krajiny prenasledovania. Správny orgán si nemusí byť "istý", "presvedčený", alebo dokonca "spokojný" s pravdivosťou prípadu - to by stanovovalo príliš vysoký štandard dôkazov. V danom prípade stačí, že sa dá "akceptovať".

24. Vo svetle vyššie uvedeného sa kasačný súd nestotožnil ani s vyhodnotením opodstatnenosti obáv sťažovateľky z prenasledovania. Z obsahu administratívneho spisu vyplynulo, že žalovaný v konaní o udelenie azylu získal veľké množstvo podrobných informácií o krajine pôvodu sťažovateľky. Niektoré zo zistených informácií následne citoval v preskúmanom rozhodnutí. Z týchto dospel k vyššie spomínaným záverom, najmä, že:

- kresťania, ktorí v Iráne praktizujú náboženstvo diskretným spôsobom tak, ako to robila a aj v budúcnosti chce robiť sťažovateľka (závery žalovaného o spôsobe, akým sťažovateľka praktizuje vieru a ako sa plánuje prejavovať v prípade návratu do krajiny pôvodu pritom kasačný súd vyhodnotil ako nesprávnu interpretáciu jej výpovedí), nečelia z dôvodu konvertovania žiadnym problémom;
- moslimovia v Iráne, ktorí prestúpili na kresťanstvo, sú vystavení riziku iba vtedy, ak verejným praktizovaním svojej viery vzbudia pozornosť štátnych orgánov, čo v prípade sťažovateľky nenastalo a z vyhodnotenia jej výpovede ani to nie je reálne, nakoľko sama nepredpokladá, že by svoju vieru

prezentovala nejako verejne a úrady sa sústreďujú predovšetkým na lídrov a organizátorov cirkví;
- zatýkani sú predovšetkým kresťania, ktorí sú aktívni vo svojej viere (pastori a učelia zodpovední za ostatných).

25. Zároveň žalovaný konštatoval, že orgány štátu, z ktorého sťažovateľka pochádza, sa nemali ako dozvedieť o jej konvertovaní. Avšak z odôvodnenia preskúmaného rozhodnutia nevyplýva, na základe akých úvah žalovaný dospel k tomuto záveru, ktorý je napokon v priamom rozpore s tvrdením sťažovateľky, prezentovaným na pojednávaní pred krajským súdom dňa 27.02.2020, že o zmene svojej viery informovala prostredníctvom internetu svoje okolie, ako aj svoju rodinu, pričom niektorí jej rodinní príslušníci sú členmi bezpečnostných zložiek. Podľa § 206 ods. 4 S.s.p. je pre správny súd rozhodujúci stav veci v čase vyhlásenia alebo v čase vydania jeho rozhodnutia. Takáto právna úprava má v uvedenom zmysle pre právne postavenie cudzinca zásadný význam a súčasne výrazne zvyšuje nároky na správny súd, ktorý musí preskúmať napadnuté rozhodnutie a postup, ktorý jeho vydaniu predchádzal, ale aj prípadné zmeny a nové skutočnosti, ktoré po vydaní rozhodnutia na strane cudzinca vznikli, resp. vyšli najavo. Z uvedených dôvodov nemožno žalovanému vytýkať, že sa s touto, novou skutočnosťou v konaní nevysporiadal. Aj napriek tomu sa jedná o informáciu, ktorá zjavne nasvedčuje záveru o tom, že sťažovateľka by sa mohla dostať do pozornosti štátnych orgánov. Bez významu pritom nie je ani skutočnosť, že sťažovateľka je rozvedená žena.

26. Žalovaný pochybil, keď bez podrobnejšieho skúmania konštatoval, že by sa iránske štátne orgány nemali ako dozvedieť konvertovaní sťažovateľky. Aj v prípade, ak by iránske štátne orgány nepovažovali sťažovateľku za konvertitu (ak by konvertovanie úspešne tajila), z jej výpovedí je zrejmé, že nechce žiť a ani nežila v duchu islamského náboženstva, práve naopak, možno očakávať, že aj po návrate bude vieru praktizovať.

27. Podľa informácií o krajine pôvodu (Ministerstvo zahraničných vecí USA) kresťania a konvertiti z islamu naďalej čelili neprimeraným úrovňam zatýkania a zadržiavania. Iné správy potvrdili, že kresťania boli odsúdení na tresty odňatia slobody za usporiadanie súkromných vianočných stretnutí, organizovanie a vedenie domácich kostolov a cestovanie do zahraničia za účelom účasti na kresťanských seminároch. Podľa Nemeckého Spolkového úradu pre migráciu a utečencov (29.02.2019) bolo v meste Rasht v posledných štyroch týždňoch zatknutých šesť ľudí za konvertovanie z islamu na kresťanstvo. Ministerstvo zahraničných vecí USA v správe o dodržiavaní ľudských práv v Iráne za rok 2018 uviedlo, že úrady naďalej vykonávali popravy za trestné činy, ktoré nespĺňajú medzinárodný právny štandard najzávažnejších trestných činov, medzi ktorými sú podľa zdroja aj fisad fil-arz (korupcia na zemi, vrátane odpadlivity alebo kacírstva). Správa austrálskeho Ministerstva zahraničných vecí a obchodu z júna 2018, uvádza, že podľa iránskeho práva môže byť moslim, ktorý opustí svoju vieru, alebo konvertuje na iné náboženstvo, obvinený z odpadlivity, pričom väčšina islamských sudcov v Iráne súhlasí, že odpadlivosť by malo byť zločinom trestaným trestom smrti. Úrady používajú náboženské obvinenia (ako je urážka islamu) voči rôznorodnej skupine jednotlivcov. V posledných rokoch táto skupina zahrnuje šiitských členov reformného hnutia, rodených moslimov konvertovaných na kresťanstvo a podobne. Ukladanie trestov smrti je zriedkavé, avšak v marci 2017 Najvyšší súd potvrdil rozhodnutie trestného súdu v Araku, ktoré odsúdilo 21 ročného muža na trest smrti za odpadlivosť. V tejto súvislosti je potrebné podotknúť, že uvedený muž počas vojenskej služby zverejňoval na internete príspevky, ktoré boli považované za kritické voči islamu. Podľa nórskeho informačného centra pre krajinu pôvodu sú obvinenia z odpadlivity, resp. za konvertovanie výnimočné, pričom z iných správ vyplýva, že osoby, ktoré konvertovali na kresťanstvo, sú často obžalované zo zločinov politickej povahy alebo zločinov proti štátnej bezpečnosti.

28. Zo správ o krajine pôvodu (č. l. 62 administratívneho spisu) vyplynulo, že posledným konvertitom na kresťanstvo v Iráne, ktorý bol odsúdený na smrť bol Mehdi Dibaj v roku 1994, hoci sa tento trest nevykonával. Európske stredisko pre právo a spravodlivosť však poukázalo na to, že táto neprítomnosť nedávneho trestu neznamená, že v súdnom systéme ani mimo neho nedošlo k popravovaniu konvertitov. Napríklad Mehdi Dibaj a ďalší protestantskí duchovní boli brutálne zavraždení mimo súdneho systému. Podľa ministerstva zahraničných vecí USA uviedlo, že trest smrti možno uložiť na základe

nejednoznačných obvinení, ako napríklad „snahy proti bezpečnosti štátu“.

29. Pokiaľ ide o materiály nachádzajúce sa v spisoch, použité v predmetnom konaní, tieto nevyklúčujú nebezpečenstvo prenasledovania konvertitov. Aj keď niektoré potvrdzujú závery žalovaného o tom, že bežný konvertita by nemal byť v ohrození podstatným faktorom v hodnotení opodstatnenosti obáv z prenasledovania je skutočnosť, či žiadateľ je osobou ktorá vzbudzuje, resp. je možné predpokladať, že vzbudí záujem štátnych orgánov o jeho osobu. V administratívnom spise sa teda na jednej strane vyskytujú také správy, ktoré jednoznačne potvrdzujú riziko prenasledovania konvertitu/odpadlíka a na druhej strane také, ktoré uvedené riziko za určitých okolností zmiernujú. Problémy spravidla nemajú tí, ktoré svoju vieru nedávajú verejne najavo. Od žiadateľa o azyl či doplnkovú ochranu ale nie je možné žiadať, aby zabránil svojmu prenasledovaniu v krajine pôvodu tým, že sa vzdá prejavov svojej viery. Výplýva to aj z rozhodnutia Súdneho dvora C-71/11 a C-99/11 z 5. septembra 2012 „článok 2 písm. c) smernice treba vykladať v tom zmysle, že obava žiadateľa z prenasledovania je oprávnená vtedy, ak príslušné orgány s ohľadom na osobnú situáciu žiadateľa zastávajú názor, že je dôvodné sa domnievať, že po jeho návrate do jeho krajiny pôvodu bude vykonávať náboženské úkony, ktoré ho vystavia skutočnému riziku prenasledovania. Pri individuálnom posudzovaní žiadosti o získanie postavenia utečenca uvedené orgány od žiadateľa nemôžu odôvodnene požadovať, aby sa týchto svojich náboženských úkonov vzdal.“

30. Vzhľadom na vyššie uvedené závery je pritom možné očakávať, že sťažovateľka, tak ako v čase prijatia krstu vo Švédskom kráľovstve a na území Slovenskej republiky, aj po prípadnom návrate do krajiny pôvodu bude vyhľadávať možnosti ako ďalej praktizovať svoju vieru. Tvrdenie o tom, že tak robiť nebude nakoľko v danom čase už bude väznená pre konvertovanie na kresťanstvo, nemá vo vzťahu k ustáleniu jej prípadnej budúcej činnosti výpovednú hodnotu.

31. Preto z jej tvrdenia, že pre ňu nie sú podstatné verejné prejavy a za dôležité považuje cítiť vieru vnútorne, nemožno vyvodiť, že spôsob, akým prejavuje svoju vieru po odchode z krajiny pôvodu resp. sa ňou netají, nie je známy nielen jej najbližšiemu okoliu, rodine ale prípadne aj štátnym orgánom, najmä ak sťažovateľka v priebehu konania pred krajským súdom uviedla, že niektorí jej rodinní príslušníci (zrejme informovaní o spôsobe jej života) sú zároveň príslušníkmi bezpečnostných zložiek, čo samo osebe umocňuje pravdepodobnosť záujmu štátnych orgánov o sťažovateľku.

32. Záverom kasačný súd poukazuje na zásadu, že pri splnení daných podmienok sa uplatňuje pravidlo "v prípade pochybností v prospech žiadateľa o medzinárodnú ochranu" ("benefit of doubt"). Ak sú dané skutočnosti, na základe ktorých možno predpokladať, že k porušeniu základných ľudských práv a slobôd žiadateľov o azyl došlo, alebo mohlo by vzhľadom na postavenie žiadateľa v spoločnosti, s prihliadnutím na jeho presvedčenie, názorom, správanie atď., dôjsť, a správny orgán nemá dostatok dôkazov o tom, že to tak nebolo, alebo nemohlo by v budúcnosti byť, potom tieto skutočnosti musí správny orgán v situácii dôkaznej núdze zohľadniť, a to v prospech žiadateľa o azyl. V predmetnej právnej veci kasačný súd, rešpektujúc vyššie uvedené zásady a špecifiká konania o medzinárodnej ochrane, najmä zásadu „benefit of doubt“, dospel k záveru o tom, že potreba poskytnutia ochrany sťažovateľke sa javí byť opodstatnená.

33. Vo vzťahu k dôvodom pre udelenie azylu podľa § 9 zák. č. 480/2002 Z.z. je potrebné uviesť, že v priebehu konania pred žalovaným, ani podľa kasačného súdu nevyšli najavo žiadne skutočnosti odôvodňujúce potrebu zaoberať sa zdravotným stavom sťažovateľky. Krajský súd v tejto súvislosti vypočul sťažovateľku, pričom táto potvrdila, že je v dobrom zdravotnom stave. Preto kasačný súd vyhodnotil argumentáciu sťažovateľky vo vzťahu k dôvodom pre udelenie azylu podľa § 9 zák. 480/2002 Z.z., prípadne k potrebe posudzovať ju ako zraniteľnú osobu ako nedôvodnú.

V.

34. Návrh sťažovateľky na priznanie odkladného účinku kasačnej sťažnosti kasačný súd zamietol. Najvyšší súd Slovenskej republiky pri posudzovaní dôvodnosti návrhu sťažovateľky dospel k záveru, že nie sú splnené zákonné predpoklady na priznanie odkladného účinku kasačnej sťažnosti. Rozhodnutie

kasačného súdu o priznaní odkladného účinku kasačnej sťažnosti je potrebné považovať za výnimočné rozhodnutie. Výnimočnosť tohto procesného úkonu správneho súdu spočíva v tom, že takýmto pôsobením súdnej moci sa paralyzujú účinky právoplatného rozhodnutia krajského súdu.

35. Základnou a nevyhnutnou podmienkou toho, aby kasačný súd priznal kasačnej sťažnosti odkladný účinok je stav, ak by právnymi následkami napadnutého rozhodnutia krajského súdu hrozila závažná ujma a priznanie odkladného účinku nie je v rozpore s verejným záujmom. Sťažovateľka odôvodnila svoj návrh tým, že v prípade návratu do krajiny pôvodu by bola vážne ohrozená jej bezpečnosť a tým, že jej bolo diagnostikovaná úzkostne-depresívna zmiešaná porucha. Nútenému návratu sťažovateľky do krajiny pôvodu predchádza procesný postup príslušných správnych orgánov. Samotné rozhodnutie o neudelení azylu a neposkytnutí doplnkovej ochrany nie je rozhodnutím o návrate sťažovateľky do krajiny pôvodu. O takomto postupe rozhodujú príslušné správne orgány v osobitnom konaní (o vyhostení). Kasačný súd tiež poukazuje na ust. § 2 písm. h) bod 1 zák. č. 480/2002 Z.z., v zmysle ktorého žiadateľom o azyl je okrem iného aj cudzinec počas lehoty na podanie kasačnej sťažnosti proti rozhodnutiu správneho súdu, ktoré sa týkalo správnej žaloby proti rozhodnutiu ministerstva vydanému v konaní o udelenie azylu okrem rozhodnutia o zastavení konania o udelenie azylu a počas konania o tejto kasačnej sťažnosti.

Podľa § 447 ods. 1 S.s.p. kasačný súd môže na návrh sťažovateľa alebo opomenutého sťažovateľa uznesením priznať kasačnej sťažnosti odkladný účinok, ak by právnymi následkami napadnutého rozhodnutia krajského súdu hrozila závažná ujma a priznanie odkladného účinku nie je v rozpore s verejným záujmom.

Podľa § 447 ods. 2 S.s.p. nastúpením odkladného účinku zo zákona alebo jeho priznaním na základe rozhodnutia kasačného súdu podľa odseku 1 sa do právoplatného rozhodnutia kasačného súdu o kasačnej sťažnosti pozastavujú účinky napadnutého rozhodnutia krajského súdu a takéto rozhodnutie nemôže byť podkladom na vydanie naň nadväzujúcich rozhodnutí alebo opatrení iných orgánov verejnej moci. Na rozhodovanie o odkladnom účinku kasačnej sťažnosti sa primerane použijú ustanovenia § 186 až § 189 okrem lehôt podľa § 187 ods. 1 a 3. Podľa § 188 S.s.p. Ak správny súd návrhu žalobcu nevyhovie, uznesením ho zamietne.

36. Kasačný súd na základe vyššie uvedených úvah konštatuje, že krajský súd dospel k nesprávnemu záveru, keď žalobou napadnuté rozhodnutie žalovaného považoval za súladné so zákonom a správnu žalobu zamietol. Nakoľko samotné preskúmané rozhodnutie v spojení s konaním, ktoré mu predchádzalo, trpí vadami, ktoré ho činia nezákonným, kasačný súd nezrušil napadnutý rozsudok, ale považoval za potrebné rozhodnúť v zmysle § 462 ods. 2 v spojení s § 457 ods. 1 S.s.p. tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

Podľa § 462 ods. 2 S.s.p. ak kasačný súd dospeje k záveru, že napadnuté rozhodnutie orgánu verejnej správy nie je v súlade so zákonom, a krajský súd žalobu zamietol, môže rozhodnutie krajského súdu zmeniť tak, že zruší rozhodnutie orgánu verejnej správy a vec mu vráti na ďalšie konanie.

37. O nároku na náhradu trov konania rozhodol kasačný súd podľa § 467 ods. 2 v spojení s § 167 ods. 1 a § 175 ods. 1 S.s.p. tak, že sťažovateľke, ako úspešnému účastníkovi konania o kasačnej sťažnosti, trovy tohto konania priznal. V zmysle § 175 ods. 2 S.s.p. v spojení s dôvodovou správou k § 467 S.s.p. (teleologický výklad) o výške náhrady trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením krajského súdu.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku riadny opravný prostriedok n i e j e prípustný.